

ontlopen, de verantwoording van de inkoop van opium voor rekening van het bestuur te Patna. Maar daarna rechtvaardigde het bestuur de hoge prijs toch weer met de grote voorraden te Calcutta, waar particuliere Engelsen, als ook dienaren van hun compagnie, geld in hadden gestoken om het daar voordelig te krijgen. Wegens de onzekerheid is het nemen van een besluit uitgesteld tot er nadere uitleg uit Patna is ontvangen. Daar is reeds in de aparte uitgaande brief van 19 augustus 1765 om gevraagd. Het is een goede stap [fol. 1404] dat er geen opium te Calcutta werd gekocht, hoewel daar particulier door Engelsen veel was aangevoerd. Er zat daar veel van slechte kwaliteit bij en er was niemand te Hooghly die daar het ware van wist. Van inkoop te Calcutta moet afgezien worden, tenzij ze zo goed en goedkoop is als te Patna en de bestelling vandaar niet geleverd kan worden. Wat verder met opium is gedaan, werd goedgekeurd, maar wel is opgemerkt dat, terwijl de de Compagnie 510 kist heeft ontvangen, volgens de aparte brief van 9 maart 1765 de Engelsen 6 à 700 kisten hebben verworven. Als daarin de particuliere verwerving niet is begrepen, dan zou dat tegen de gesloten conventie zijn. Overigens had hierover wel wat meer opheldering gegeven kunnen worden. Voor 1766 hoopt men [fol. 1405] dat de onlusten in het binnenland en activiteiten van de Engelsen zullen ophouden. Velen van hen bleven immers met hun partijen opium zitten en merkten dat zulke exorbitante prijzen zich niet kunnen handhaven. Daar tevens wordt verwacht dat bij een ruimere inkoop de prijzen zullen dalen, is de bestelling op 1000 kisten gesteld. Verdere instructies aangaande de prijs en overige zaken betreffende de opium zijn in de aparte uitgaande brief aan de directeur en hoofdadministrateur van 19 augustus 1765 te vinden. Om achter de recente buitengewone ondergewichten op de opium te komen, moeten alle kisten bruto te Hooghly worden gewogen en bij grote verschillen moet van iedere zending de zwaarste en de lichtste kist worden geopend en uitgestort. [fol. 1406] De tarra moet dan pro rato ook over de andere kisten berekend worden en daarna dient men het ondergewicht op de geopende kisten vast te stellen. Het bestuur te Patna moet zich daarvoor dan borgstellen tot de Hoge Regering hierover een besluit heeft genomen. Het is onaangenaam dat van de particulier toegezegde 10.000 zakken salpeter er maar 6575 zijn geleverd en dat men zich moest neerleggen bij de bewering van de concurrenten, dat ze niet meer konden missen. Het is onzeker of men wel conform de overeenkomst één derde van wat verkregen wordt van hen ontvangt. Het is juist dat het bestuur op 19 oktober 1764 en 29 januari 1765 in het geheim heeft besloten om voorlopig geen gebruik te maken van de toestemming zelf salpeter in te kopen en dat te Hooghly een klein partijtje voor de courante prijs van ropia 5,5½ de man van 68 pond is ingekocht. [fol. 1407] Het is juist dat aan de Engelsen voor geleverde salpeter f 5674 werd betaald, waarmee de prijs op iets minder dan de voorlopig in rekening gebrachte sicca ropia 3,8 uit kwam. Dit is in de rekening voor salpeter verwerkt. Er is opgedragen om de Engelsen tijdig te vragen welke hoeveelheid salpeter er op grond van de instructies van hun superieuren te verwachten zou zijn. Bovendien moet men afzien van de inkoop van kleine partijen die de Engelsen aanstoot zouden kunnen geven, maar merkt men bedrogen te worden dan moet men alles wat maar goed is, voor de recente prijs of iets daarboven inkopen. De schuld van de gomasto in Ghazipur Ghulabsen, volgens de rekening courant f 6887,-, mag als oninbaar afgeschreven worden. [fol. 1408] Het bestuur vroeg dit in zijn brief van 23 augustus 1763. Bovendien is het goed dat het bestuur te Patna hem wegens ernstige ziekte zonder uitzicht op herstel uit een tweejarige gevangenschap heeft ontslagen om problemen bij zijn sterven in de logie te voorkomen. Op de verkopen van 29 oktober 1764 en 5 maart 1765 te Hooghly zijn gezien de omstandigheden en hun soort de goederen tamelijk goed verkocht. Volgens de rendementen en de brieven van het bestuur van 28 februari en 9 maart 1765 werd bij de eerste verkoping op een inkoopsbedrag van f 97353 aan handelswaar, na afrek van een verlies op het katoen van ruim 21 %, een winst van f 26.043 en op f 16.338 aan dranken een winst van f 11.277 behaald. Bij de tweede verkoping werd op een inkoopsbedrag van f 26.946 een winst van f 13.374 en op de voorraad van 82.250 lb Japans staafkoper van f 41.565 behaald. [fol. 1409] Het bestuur is aangespoord de afzet steeds krachtig te bevorderen. Daarom is de bestelling van handelswaar uitgevoerd,